

ความหมายและภาพลักษณ์ “กินนอหร่า” ในมุมมองของคนใต้

Meaning and Image of “Kin-nor-raa” in the View of Southern People

พรพันธุ์ เขมคุณาศัย¹ | Pornpan Khemakhunasai
ปรียากรณ์ ชูแก้ว² | Pariyakorn Chookaew

บทคัดย่อ

การศึกษาความหมายและภาพลักษณ์ของกินนอหร่า ในมุมมองของคนใต้ จากข้อมูลเอกสารและการสัมภาษณ์คนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดพัทลุง จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดสงขลา สามารถวิเคราะห์ความหมายของกินนอหร่า ได้ 2 ประการ คือ กินนอหร่า เป็นพงศ์พันธุ์หนึ่งที่สะท้อนความลึกเร้นและยิ่งใหญ่ของป่าหิมพานต์และเขาวงกต และกินนอหร่าเป็นภาพสะท้อนความเชื่อของคนใต้ สำหรับภาพลักษณ์ของ กินนอหร่า ปรากฏใน 3 ลักษณะ คือ ผู้หญิงที่มีรูปร่างหน้าตางดงาม ผู้หญิงที่มีปัญญา และผู้หญิงที่มีความดีงาม คนใต้ไม่เพียงเชื่อมโยงตำนานป่าหิมพานต์อันลึกเร้นและยิ่งใหญ่กับตำนาน “กินนอหร่า” หากยังสะท้อนมุมมองความเชื่อและพิธีกรรมเรื่องเวรกรรมอย่างลึกซึ้ง ในขณะเดียวกัน ผู้หญิงในสายตาของคนใต้ ประกอบด้วย มิติความงาม มิติทางปัญญา และมิติความดี

คำสำคัญ : กินนอหร่า ความหมาย ภาพลักษณ์ มุมมองคนใต้

¹รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

²อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

Abstract

The data in the study of meaning and image of “Kin-nor-raa” in the view of southern people were taken from documents and the interview conducted with local people in the area of Pattalung, Nakhon Si Thammarat and Songkhla provinces. The meaning of Kin-nor-raa was classified into two types: meaning related to legends and meaning related to beliefs. For the image of Kin-nor-raa, it appeared into three characteristics: a beautiful, wise and moral woman. The southern people not only related the legend of Himmaman forest that is mysterious and mighty to the legend of Kin-nor-raa, but it also reflected the view of beliefs and rituals in terms of deep compassion for karma. The southern people viewed a woman in the dimensions of beauty, wisdom and morality.

Keywords: Kin-nor-raa, Meaning, Image, the View of Southern People

ความนำ

กีนนอหร่า คือ กีนรี เป็นคำภาษาไทยถิ่นใต้ มาจากคำว่า กีนนอหร่า ปรากฏในนิทานพื้นบ้านภาคใต้ ประเภตนิทานประโลมโลก เรื่อง บิงยมาศทอง หรือนางเบญจมาศทอง บทความนี้ใช้คำ กีนนอหร่า เป็นคำหลัก เมื่อต้องการสื่อถึงกีนรี ที่คนได้ส่วนใหญ่รู้จักในนาม มโนห์รา หรือนิรา ซึ่งมีที่มาจากเรื่องพระสุธน - มโนห์รา นักวิชาการวิเคราะห์ว่า เรื่องพระสุธน - มโนห์รา เป็นของท้องถิ่นภาคใต้เรื่อยไปตลอดแหลมมลายู (Srisak Wanlipodom, 1988: 7) และแพร่หลายผ่านเรื่องบอกเล่าต่าง ๆ (Prani Wongtet, 1988: 143) ต่อมาภิกษุชาวเชียงใหม่ นำนิยายท้องถิ่นเรื่องพระสุธน - นางมโนราห์ไปแต่งเป็นภาษาบาลี ชื่อว่าสุธนชาตก ซึ่งชาตกเรื่องนี้เป็นเรื่องหนึ่งในปัญญาสาตก 50 เรื่อง (Phinyo Chittham, 1966: 38)

กีนนอหร่า ได้รับการบันทึกไว้ในวรรณกรรมไทย พุทธประวัติ หรือคัมภีร์ทางด้านศาสนา ดังวรรณคดีเรื่องไตรภูมิพระร่วงได้กล่าวถึงไว้ว่า “ในเหมเขาไกรลาสนั้นแลว่ามีเมืองอันหนึ่งเทียรย่อมเงินแลทองและมีฝูงกีนรียู่แห่งนั้น บ้านเมืองแห่งนั้นสนุกนักหนา ดังเมืองไตรตรึงษาสวรรค์ และเมืองนั้นพระปรเมศวร ฐ อยู่ณันแล” (Phayalithai, 1982: 138)

ความหมายและภาพลักษณ์ “กีนอหร่า” ในมุมมองของคนใต้

ตามความเชื่อของคนไทย กีนรินั้นมีความสามารถทางศิลปะวิทยาการโดยเฉพาะด้านดนตรี และเล่นดนตรีถวายทำวูกูเวร ในศิลปะไทยกีนรีจึงมักมีเครื่องดนตรีอยู่คู่กาย และเหาะเหินเดินอากาศด้วยท่าทางอันอ่อนช้อยงดงาม (Phonchiwin Maliphan, 2006: 35)

ไม่เฉพาะแต่ในประเทศไทย เรื่องราวของกีนอหร่า ยังปรากฏในหลายชาติแถบเอเชีย เช่น อินเดีย พม่า เขมร อินโดนีเซีย และทิเบต แม้มีชื่อเรียกแตกต่างกันไปแต่มีลักษณะบางอย่างทางกายภาพที่คล้ายคลึงกัน เช่น เป็นครึ่งคนครึ่งสัตว์ ส่วนมากจะเป็นนกหรือหงส์ เว้นแต่ในตำนานของอินเดียที่ระบุว่า เป็นครึ่งคนครึ่งม้า กีนอหรามีชื่อเรียกแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ ประเทศอินเดีย มีชื่อเรียกเป็นภาษาสันสกฤตว่า กีนาร่า ตามเรื่องเล่าของฮินดู กีนรี ได้ถูกอธิบายว่า เป็นครึ่งคนครึ่งม้า หรือครึ่งคนครึ่งนก แต่ตามเรื่องราวในพระพุทธศาสนา กีนรินั้นจะเป็นครึ่งคนครึ่งนกเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ในชาดก กีนรีถูกวาดภาพไว้ว่าเป็นครึ่งเทพ และคู่รักกีนรีจะถูกแสดงออกถึงความรักอันไร้เงื่อนไข กีนรีได้ถูกอธิบายไว้ว่า เป็นสิ่งมีชีวิตที่ไม่มีพิษภัยและไร้เดียงสา หลงรักในเสียงดนตรีและเพลง กีนรีสาวจะตักลงในขณะที่เพศชายจะเล่นขลุ่ย กีนรินั้นไร้อันตราย จนกระทั่งถูกมนุษย์ล่อลวงและจับตัวตามทีกล่าวไว้ในชาดก เสื้อผ้าของกีนรีจะเป็นมวลดอกไม้ อาหารจะเป็นเกสรดอกไม้และใช้น้ำดอกไม้ในการประพรมผิว การแสดงภาพของกีนรีในอินเดียสมัยแรกเริ่มนั้นจะเป็นรูปแบบที่ลอกแบบทำซ้ำ ส่วนมากจะพบบนสลูบ หรือพบเป็นรูปปั้นที่ถือพวงมาลัยหรือพานดอกไม้ และอยู่ในอากัปกิริยาที่บูชาสลูบหรือเล่นเครื่องดนตรี (Murthy, 1985: 14)

ประเทศพม่า กีนรรถูกเรียกว่า กีนายา และกีนรี ถูกเรียกว่า กีนนายิ ในรัฐฉานจะมีเสียงเรียกว่า กีนการาและกีนนารี ในพม่านั้น กีนรีจะปรากฏในความเชื่อด้านศาสนา โดยเป็นหนึ่งในรูปภาพที่สถิตย์อยู่บนรอยพระพุทธรูป จากรูปภาพ 108 รูป (Strachan, 1989: 50) ในเขมร กีนรีถูกเรียกว่า เกนาร์ เกนาร่า หรือ เกนารี ในคติเขมรนั้น กีนรีมักจะเป็นสัญลักษณ์ของความงาม และความสามารถในด้านศิลปะการร่ายรำ ศิลปะเกี่ยวกับกีนรีในเขมร มักพบได้ตามเสาของปราสาทต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีชุดการแสดงของกีนรี ซึ่งเรียกว่า โรบาม เกนาร์ เป็นฉากที่กีนรีกำลังเล่นน้ำอยู่ในสระบัว (Headley, 1997)

ประเทศฟิลิปปินส์มีชื่อเรียกกันว่า กินาร่า และ กินาริ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของหญิงสาว (และในบางครั้งจะเป็นชายหนุ่ม) ซึ่งมีหน้าตาและรูปร่างทั้งงดงามพร้อมด้วยปีกและกรงเล็บ นอกจากนี้ ยังมีความจงรักภักดีในรัก และพร้อมจะอุทิศชีวิตแก่ผู้ที่มีจิตใจเมตตากรุณา แต่หากหักหลังกันไปแล้ว ตัวกินาริจะกลายเป็นปีศาจดุเดือดที่มีนามว่า มันดูโรโก ในยุคก่อนอาณานิคม กินาริในฟิลิปปินส์ถูกใช้เป็นสัญลักษณ์แห่งความงามอันไม่แบ่งแยกเพศ และคนรักที่พร้อมอุทิศตน (Ramos, 1971: 390) กินาริได้รับการอธิบายว่า เป็นสิ่งมีชีวิตที่สุภาพ ซื่อสัตย์ และอ่อนน้อม ในคติของฟิลิปปินส์ กินารินั้นมักจะถูกแสดงให้เห็นในศิลปะว่า กำลังเฝ้าโอบอุ้มบั้นท้ายหรือร่างของคนรัก เนื่องจากในยุคก่อนอาณานิคม ชาวฟิลิปปินส์จะฝังศพของบรรพบุรุษไว้ในไหพร้อมกับทองและหินมีค่า (Sunita, 2009)

เรื่องราวเกี่ยวกับ กิโนอหฺรา มีความแตกต่างกันตามคติความเชื่อของคนในแต่ละภูมิภาค สำหรับประเทศไทย มีผลการศึกษาที่เชื่อถือได้ว่า ภาคใต้เป็นต้นธารการแพร่กระจาย เรื่องพระสุธน - มโนห์ราไปสู่ภาคกลาง (Suthiwong Phongphaibun, 2006: 24 - 25) เห็นได้จากเรื่องมโนห์รา มักเชื่อมโยงอยู่ในพิธีกรรมของคนใต้ ดังพิธีกรรมโนราโรงครูซึ่งต้องรำบทสิบสอง หรือจับบทสิบสอง หรือสิบสองบทสิบสองเพลง เรื่องที่แสดงจะจับเอาตอนใดตอนหนึ่งของวรรณกรรมท้องถิ่นที่ชาวบ้านรับรู้แพร่หลาย และชาวบ้านนิยมชมชอบมาแสดง สะท้อนว่า เรื่องนั้นต้องมีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับชาวบ้าน โดยเฉพาะเรื่องพระสุธน - มโนห์รา (Phitthaya Butsararak, 2010: 55) นอกจากนี้ กิโนอหฺรายังปรากฏอยู่ในคติชาวบ้านภาคใต้หลากหลายประเภท เช่น เรื่องเล่าท้องถิ่น นามสถานที่ ตำนานโนรา วรรณกรรมท้องถิ่นประเภทหนังสือชุด เพลงกล่อมเด็ก บทหนังตะลุง บทแหล่ทำขวัญ บทสวดในพิธีกรรม ตำราดูโชคชะตาชีวิต เครื่องบูชาประเภทบายศรี และการสร้างงานทางศิลปะในรูปงานปูนปั้น ภาพวาดบนผ้าพระบฏ และภาพวาดตามสถานที่ต่าง ๆ

ดังภาพที่ 1

ความหมายและภาพลักษณ์ “กินนอหร่า” ในมุมมองของคนได้

ภาพที่ 1 : ภาพกินนอหร่าเป็นภาพหนึ่งบนผ้าพระภูกุ้มดินที่ 2 ของวัดหัวเตย บ้านดอนทราย ตำบลดอนทราย อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง ซึ่งทางวัดจะนำออกมาแขวนให้ชาวบ้าน กราบไหว้บูชาในวันสำคัญทางศาสนา ภาพนี้ถ่ายโดยผู้เขียน เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2561

ภาพวาดบนผนังโบสถ์ วัดคูเต่า หมู่ที่ 3 ตำบลแม่athom อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา
ดั่งภาพที่ 2

ภาพที่ 2 : คนได้เรียกกินนอหรือนภาพนี้ว่า โนราขึ้นนอน ปรากฏบนผนังโบสถ์วัดคูเต่า หมู่ที่ 3 ตำบลแม่athom
อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา ภาพนี้ถ่ายโดยผู้เขียน เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2559

หรือภาพวาดบนผนังโบสถ์วัดชลธาราสিংเห ตำบลเจ๊ะเห อำเภอดากใบ จังหวัดนราธิวาส
ดังคำบอกเล่าของเจ้าอาวาสคนปัจจุบัน (PhraPisanprachams, Interview: 20th March 2017)
“ภาพขึ้นนอนเล่นน้ำ วาดโดยเจ้าอาวาส และจิตรกรพื้นบ้านจังหวัดสงขลาเมื่อประมาณปี

ความหมายและภาพลักษณ์ “กินนอหร่า” ในมุมมองของคนใต้

พ.ศ. 2416” อีกทั้งยังพบงานปูนปั้นรูปกินนอหร่า ที่วัดเขาอ้อ ตำบลมะกอกเหนือ อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง ซึ่งปั้นขึ้นพร้อมกับการก่อสร้างกำแพงวัด ในปี พ.ศ. 2500 ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช และยังมีการสร้างสรรค์ระบำชุดกินรีเล่นน้ำ ของโรงเรียนระโนดวิทยา เมื่อปี พ.ศ. 2496 (A-nek Nawikkamun, 2016: 212) กล่าวได้ว่า คนใต้ไม่เพียงมีความทรงจำร่วม (Collective memory) เกี่ยวกับกินนอหรามาหลายชั่วอายุคน หากแต่เรื่องราวของกินนอหร่ายังสัมพันธ์อยู่ในวิถีวัฒนธรรมของคนใต้มาช้านาน

นอกจากนี้ การทบทวนสาระเบื้องต้นที่เก็บรวบรวมได้โดยวิธีการสัมภาษณ์ ประกอบการบอกเล่า การสืบค้นเพลงกล่อมเด็กจากผู้ที่ยังร้องได้อยู่ในท้องถิ่นจังหวัดพัทลุง จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดสงขลา การสำรวจข้อมูลวรรณกรรมท้องถิ่นภาคใต้ ประเภทหนังสือบูดที่มีผู้ปริวรรตไว้แล้ว ตลอดจนบทมโนราห์ บทหนังตะลุง บทสวดและบทแหลทำขวัญต่าง ๆ ช่วยให้ค้นพบข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับโลกทัศน์ ความเชื่อ ค่านิยม และการให้คุณค่าผู้หญิง ความรู้ที่น่าสนใจนี้ จึงเป็นที่มาของการศึกษาความหมายและภาพลักษณ์ของกินนอหร่าในมุมมองของคนใต้ ทั้งนี้เพื่อทำความเข้าใจผู้หญิงได้จากภาพสะท้อนของกินนอหร่าอย่างลึกซึ้งมากขึ้น โดยนำเสนอประเด็นวิเคราะห์ 2 ประเด็น ดังนี้ ความหมายกินนอหร่าในมุมมองของคนใต้ และภาพลักษณ์กินนอหร่าในมุมมองของคนใต้

ความหมายกินนอหร่าในมุมมองของคนใต้

ความหมายในงานวรรณกรรม เป็นผลลัพธ์จากการถ่ายทอดโดยผู้เขียน และตีความโดยผู้อ่าน การตีความมักมีแนวโน้มที่สัมพันธ์กับความหมายที่ผู้เขียนตั้งใจสื่อออกมา (Taylor, 2014: 379 - 380) ความหมายทางวรรณกรรมแบ่งออกได้สองประเภท คือ ความหมายตามธรรมชาติ (Natural Meaning) และความหมายที่ไม่เป็นไปตามธรรมชาติ (Nonnatural Meaning) ข้อแตกต่างโดยทั่วไปของความหมายตามธรรมชาติและ ความหมายที่ไม่เป็นไปตามธรรมชาติ คือ กลไกในการให้ความหมาย และกรณีที่ความหมายจะแตกต่างออกไปนั้น ขึ้นอยู่กับผู้อ่านที่จะแปลสารเหล่านั้นด้วยเช่นกัน ความหมายตามธรรมชาติเป็นความหมายที่สื่อออกมาโดยตรงโดยไม่ต้องใช้การตีความ ในทางกลับกัน ความหมายที่ไม่เป็นไปตามธรรมชาติ คือ ความหมายที่ประกอบไปด้วย เงื่อนงำ เบาะแส ร่องรอย หรือองค์ประกอบที่บ่งบอกว่า ข้อความตรงนี้ได้ซ่อนความหมายบางอย่างเอาไว้ภายใต้บริบท ความหมายที่ไม่เป็นธรรมชาติจึงใช้บริบทอื่นประกอบเพื่อแสดงความหมายที่ไม่ตรงไปตรงมา แก่ผู้อ่านสำหรับใช้ในการตีความ (Grice, 1989: 214)

บทความนี้ใช้แบบการตีความในความหมายที่ไม่เป็นไปตามธรรมชาติ โดยมีแนวทางในการตีความจากหลายแง่มุม เช่น การพิจารณาบริบททางสังคมและวัฒนธรรม ข้อความแวดล้อม โวหารเปรียบเทียบ การอ้างอิงจากเรื่องราวที่เชื่อว่าเป็นจริง ความน่าเชื่อถือของข้อมูลจากคำบอกเล่า การแสดงออกถึงอารมณ์ ความรู้สึก ทศนคติ และความเข้าใจในงานเขียน (Grice, 1989: 213 - 223) ซึ่งสามารถวิเคราะห์ความหมายของ กิณนอหรา ได้ 2 ประการ ดังนี้ 1) กิณนอหราเป็นพงศพັນธุ์หนึ่งที่สะท้อนความลึกเร้นและยิ่งใหญ่ของ ป่าหิมพานต์และเขาวงกต และ 2) กิณนอหราเป็นภาพสะท้อนความเชื่อของคนได้

1. กิณนอหราเป็นพงศพັນธุ์หนึ่งที่สะท้อนความลึกเร้นและยิ่งใหญ่ของป่าหิมพานต์และเขาวงกต

ป่าหิมพานต์และเขาวงกต เป็นดินแดนมหัศจรรย์ที่มีความลึกเร้นและยิ่งใหญ่ในความเชื่อของคนได้ เช่นเดียวกับ กิณนอหรา ซึ่งเป็นพงศพັນธุ์หนึ่งที่อาศัยอยู่ในความลึกเร้นและใหญ่นั้น เมื่อกล่าวถึงป่าหิมพานต์ กิณนอหรา มักถูกอ้างถึงในบทพรรณนาเสมอ โดยมีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน เช่น ขี้หนอน กิณรีขี้หนอน กิณรี กิณหรี กิณหรา กิณอน กิหนอน และมโนหรีรา ดังตัวอย่างวรรณกรรมท้องถิ่นเรื่องไตรภูมิ ฉบับบ้านกระบี่น้อย ตอนหนึ่งว่า “หมูกิณรีขี้หนอน (สัตว์ในป่าหิมพานต์) ก็อาศัยอยู่คูหาเขาวงกตทั้งสิ้น ถัดแต่เชิงเขาวงกตนั้นมามีแม่น้ำกรวด ยาวนั้นจดปากมหาคงคาทั้งสี่แถวฝ่ายบูรพ์ทิศปัจฉิมทิศ อุตฺรทิศ ทักษิณทิศ แม่น้ำกรวดไหลออกจากปากมหาคงคาเดียวกัน” (transliterated by Klin Khongmuean-phet, 2005: 83)

วรรณกรรมท้องถิ่นเรื่อง พระนิพนพานสูตร คำกาพย์ ฉบับอำเภอนาง จันทวนครศรีธรรมราช

หิมพานต์ทั้งสิบเจ็ดชั้น ห้วยหารหิมวันต์
แล้วครุฑธิดาขบักษี
มีทั้งกิณหราบินหรี มีเขาศรี
มีพระฤาษีทรงธรรม์

(Transliterated by Klin Khongmueanphet
and Chuan Petkaew, 2005: 107)

ความหมายและภาพลักษณ์ “กินนอหร่า” ในมุมมองของคนใต้

วรรณกรรมท้องถิ่นเรื่อง ปोंครก คำกาพย์

เป็นคู่สู้สม จิตราชเขยชม รักร่วมสโมสร
 ชื่อนางไกรสิทธิ์ พงศ์พันธุ์ชั้หนอน ทศพิศตรลักจร
 ให้ท้าวปกครอง

(Transliterated by Ubonsi Atthaphan and
 Kasem Kha-napkaew, 2005: 303)

วรรณกรรมท้องถิ่นเรื่อง พระสุธน นางมโนห์รา ฉบับวัดโพธิ์ปฐมาวาส
 อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

จกกล่าวถึงชั้หนอน	ห้าร้อยอยู่ภูเขาใหญ่	
เป็นสุขสำราญใจ	ในบรรพตเขาศรี	
.....		
แต่งองค์ทรงเสื้อสอย	สาวน้อยน้อยเหมือนแก่งสรรรค์	
กินนอนผู้หนึ่งนั้น	ลาผิวขวัญว่าจะไป	
ส่วนผิวฟังเมียว่า	วันนั้นหนามาหนักใจ	
ครั้นว่าจะไม่ไป	กลัวขัดใจนางกินหรี	
.....		
ค่อยย่อมองดูพลาง	เห็นพวงนางเหล้ากินหระ	
วิ่งลงกลางคองคา	เก็บดอกไม้ไล่ชิงกัน	
.....		
โทรให้พระนาม	เป็นมงคลตาม	ราวเรื่องสืบมา
ตามวันเดือนปี	นาทีเพลา	ให้ซ่อมโนห์รา
ยิ่งกว่าทั้งหลาย		
.....		
ส่วนเจ้าเจ็ดนาง	เมื่อได้ปีกหาง	เมื่อนางกินอน
เร่เที่ยวบินเล่น	รอบเมืองนคร	ผันเข้าบัญชี
หน้าต่างปรางค์ศรี		

(Transliterated by Chaiwut Phiyakun and Phitthaya
 Butsarat, 2005: 64 - 65, 75, 77)

บทหนึ่งตะลึง เรื่อง บุกแคนมหัศจรรย์ ของ พ่วง บุชรรัตน์ ที่บรรยายภาพ ป่าหิมพานต์อันเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์กึ่งเทพกึ่งมนุษย์ ตอนหนึ่งว่า “...ทางไปพิมานฉิมพลี มันเต็มไปด้วยอันตรายเป็นดินแดนมหัศจรรย์ มีสิ่งแปลกประหลาดที่ไม่น่าเชื่อ เช่น เขากะทบก้น ทะเลเดือด สระโนคาต พญาครุฑ พญานาค พญาพานร นางกินรี...” (Kasem Kha-napkaew, 2016: 689)

ความลึกเร้นและยิ่งใหญ่ของป่าหิมพานต์และเขาวงกต เมื่อวิเคราะห์จาก ตัวบทวรรณกรรมข้างต้น ได้สะท้อนมโนทัศน์การรับรู้ของคนได้เรื่องป่าหิมพานต์ว่าเป็นสถานที่แห่งความสุข ที่คนธรรมดาสามัญจะเข้าถึง กินนอหร่า เป็นพงศ์พันธุ์หนึ่งที่มีลักษณะพิเศษ เช่น มีปีก มีหาง และบินได้ รูปร่างหน้าตางดงาม คุณสมบัติเหล่านี้ ทำให้กินนอหร่าสามารถอาศัยอยู่ในดินแดนอันเป็นตำนานนั้นได้ ความหมายของกินนอหร่าในโลกทัศน์ของคนได้จึงมักอ้างอิงอยู่กับความเร้นลับของสถานที่ที่คนได้ยังคงระลึกถึงข้ามผ่านกาลเวลา ด้วยการบอกเล่าต่อ ๆ กันมาของคนหลายรุ่น ประกอบกับแนวคิดเรื่องความงามของผู้หญิง เมื่อบรรยายหรือพรรณนาถึงป่าหิมพานต์ก็ต้องกล่าวถึง กินนอหร่า ทำให้ตำนานป่าหิมพานต์กับตำนานกินนอหร่ากลายเป็นตำนานที่มีความหมายเชื่อมโยงถึงกัน

2. กินนอหร่าเป็นภาพสะท้อนความเชื่อของคนได้

ความเชื่อเป็นส่วนสำคัญในการสร้างชุมชนทางจริยธรรม เป็นรากฐานทางศีลธรรม ที่ผูกมัดคนแต่ละคนให้รวมเป็นชุมชนบนฐานความเชื่อนั้น ชุดความเชื่อทางวัฒนธรรมเป็นความคิดร่วมกันของกลุ่มคน ที่รับรู้ผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคม และนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมทางสังคมอย่างมีเจตนาหรือมีเป้าหมาย (Graham and Haidt, 2010: 140 - 150) กินนอหร่าเป็นภาพสะท้อนความเชื่อของคนได้หลายประการ คือ ความเชื่อเรื่องการข้ามภพข้ามชาติหรือการกลับชาติมาเกิด ความเชื่อเรื่องการทำนายหรือการเสียดาย ความเชื่อของคณะโนราที่ต้องมีการเอยนามสถานที่ศักดิ์สิทธิ์เมื่อต้องออกเดินโรงไปแสดงโนรา และความเชื่อเกี่ยวกับพิธีกรรมขับไล่เสนียดจัญไรหรือปัดรังควาน

คนได้มีความเชื่อเรื่องการข้ามภพข้ามชาติที่เชื่อมโยงกับเรื่องกฎแห่งกรรม คือ เชื่อในเรื่องผลของการกระทำ ไม่ว่าดีหรือชั่ว ซึ่งคนได้เรียกว่า เวรกรรม ความเชื่อนี้ปรากฏซ้ำ ๆ ในคติชนหลายประเภท อาทิ วรรณกรรมท้องถิ่นประเภทนิทานประโลมโลก เพลงกล่อมเด็ก และคำบอกเล่าหรือเรื่องเล่า รูปแบบความคิดดังกล่าว สะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อกับความหวัง ที่นำไปสู่พิธีกรรมการให้กำลังใจ การปลดปล่อยความรู้สึกอัดอั้นตันใจ หรือการปลดปล่อยความทุกข์โศกของตนเอง

ความหมายและภาพลักษณ์ “กินนอหร่า” ในมุมมองของคนใต้

กินนอหร่า สะท้อนความเชื่อเรื่องการข้ามภพข้ามชาติ โดยเชื่อมโยงกับกฎแห่งกรรม ดังคำอธิษฐานหรือการบนบานของนางเมรี ที่คนใต้เชื่อว่า นางสิบสอง (พระรถ - เมรี) เป็นภาคต่อกับเรื่องพระสุธน - มโนราห์ นางเมรีกลับชาติมาเกิดเป็นนางมโนหร่า และพระรถกลับชาติมาเกิดเป็นพระสุธน ดังคำบอกเล่าของ Ploy Tumkeaw (Interview: 15th February 2017) ว่า “นางเมรีตามพระรถในชาติก่อน ก่อนตายได้อธิษฐานไว้ว่าเกิดชาติหน้าให้พระรถตามนางบ้าง ในชาติต่อมา พระรถจึงเกิดเป็นพระสุธนตามนางมโนหร่า ทำให้พระสุธนได้รับความลำบากมาก” ดังตัวอย่าง เพลงกล่อมเด็ก

นางโนราเหอ	นางโนรา
พระศรีสุธนตามมา	ถึงเมืองไกรลาส
ท่านใช้ให้ชุดบอ	ท่านใช้ให้หล่อปราสาท
เสดสาทหายาด	หวางจะได้ครองนวลน้อง
(บอ = บ่อหล่อ = หล่อเสดสาทหายาด = ลำบากมากหวาง = กว่าจะได้)	
(Suthiwong Phongphaibun, 1969: 103)	

หรือคำอธิษฐานของนางเมรีที่สะท้อนความเชื่อเรื่องการข้ามภพข้ามชาติ
ในวรรณกรรมเรื่อง พระรถนิราศ ฉบับอำเภอมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

อันความสตัยของน้องสุดสมัย	สู้เอาใจไว้ทำงานถึง
ด้วยแสนสวาทภูวนาถยังรู้มรี	จนเมียพึงพบพัศตรพระภัสตา
น้องขอลาสู่สวรรค์ครครไลแล้ว	จงพ่องแผ้วเกิดพระยอดเสนหา
ชาตินี้น้องตามพระองค์มา	เหลือแสนเวทนาในไพรวัลย์
ชาติหน้าพระองค์อวรณ์เทวษ	ให้นองเนตรยิ่งกว่าน้องจอมขวัญ
ข้ามศรีศรีครีตน์ขอบอรัญ	สาระพันเพียรยากลำบากกาย
แต่รำสั่งจนสุดพระสุริเสียง	โอนเอียงหมอบมอญฤดีหมาย
สิ้นสังขารลาล่วงชีวาวาย	ดังแว่สายประทีปดับบัดดล

(Transliterated by Phitthaya Butsararat, 1999: 47)

และวรรณกรรมท้องถิ่นเรื่อง พระสุน - มโนราห์ ฉบับศูนย์วัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

อันนางมโนรา	ชาติก่อนพันมา	ชื่อว่าเมรี
สุนชาญชัย	ใช้ใครอื่นมี	คือองค์พระศรี
พระรณราชา		
นางตั้งอธิฐาน	เมียตามภูบาล	จนสิ้นสังขาร
ว่าในชาตินี้	เมรีตามมา	เกิดกายภาคหน้า
ราชาตามไป		

(Transliterated by Wilailak Leksirilak, 2005: 260)

ความเชื่อเรื่องการข้ามภพข้ามชาติหรือการกลับชาติมาเกิดของคนได้
ยังสะท้อนผ่านกนิพนธรา ในฐานะที่เป็นคู่ครองอดีตชาติของพระพุทธเจ้า ดังวรรณกรรม
เรื่อง พิมพาแจ้งชาติ คำกาพย์ ซึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับพระนางพิมพาภิกษุณีและ
พระพุทธเจ้าในอดีตชาติ ในวรรณกรรมเรื่องนี้ พระนางพิมพาภิกษุณี กำเนิดเป็นชาติกนิรี
ซึ่งเป็นพระชาติหนึ่งใน 59 ชาติ ของพระพุทธเจ้า

พระองค์เกิดในพนาลี	เป็นชาติกนิหร
อาศัยอยู่ในคูหา	
ถ้าแก้วแววจับตา	ข้าเป็นบริจา
เกิดมาเป็นนางกนิรี	

(Transliterated by Sakon Bunloet, 2005: 246)

คนได้ยังได้นำชะตาชีวิตของนางมโนราห์ มาประยุกต์โดยสะท้อนผ่าน
การทำนายหรือการเสี่ยงทายในลักษณะการเปรียบเทียบกับโชคชะตาชีวิตของคน
ดังตัวอย่างจากวรรณกรรมท้องถิ่นเรื่องศาสดรา ฉบับตำบลเขารูปช้าง ซึ่งเป็นตำราที่ใช้
เสี่ยงทายเพื่อดูโชคชะตาชีวิตของคนได้

ตอนที่ 14 อนี้ได้เมื่อนางมโนหร่า เมื่อนายพรานให้นาคร์ตเอาไว้ แล้วพาไปถวายพระสุธน ถ้าใครแพงต้องที่นี้ ว่าผู้นี้ใจแข็ง พ่อแม่สอนไม่ฟัง ถ้ามีคู่อยู่เมืองไกล ในปีนี้พระเคราะห์ร้ายห้ามมิให้เข้าปาลงน้ำ มักจะตกใจ ปีนี้ไซร้ว่าจะมีคู่ แต่มีผู้จะหึงสาเบียนปีทาอย่าไว้ใจ ของรักจะจากไกล ไซ้เจ็บว่าต้องผี ถ้าของหายว่าพี่น้องเอาไว้...

ตอนที่ 49 อนี้ได้เมื่อสุธนตามนางมโนหร่า มีวาสนายิ่งกว่าคนแรกมีเรือนท่านยกให้ อยู่กันไปได้หลายปี ใจนั้นดีมีนรลักษณ์ แต่ซี้มักจากพ่อแม่ ผู้นั้นแลยากหลายหน ภายหลังตนจะมี...

ตอนที่ 55 อนี้ได้เมื่อนางมโนหร่า เมื่อโหราบูชาไฟ ปีนี้ไซ้รัต้องโทษ มีคนคิดริษยา ทั้งกายจะเศร้าหมอง บ้างว่าจะเจ็บไข้ ทรัพย์ทั้งหลายมิได้คล่อง มีคู่จะจากห้อง จะเศร้าหมองพลัดพรากกัน...

(Transliterated by Wilailak Leksirilak, 2005: 245, 251 - 252)

หรือตำราใบปอ ศาสตราฉบับบ้านดงหวั่น อำเภอบาลิง รัฐเกดะห์ ประเทศมาเลเซีย ปรากฏคำทำนายโชคชะตาโดยเปรียบเทียบกับนางมโนหร่า หลายตอน ดังตัวอย่างเรื่องที่ 8 และเรื่องที่ 10

เรื่องที่ 8

อันนี้นางมโนหร่า
บ่วงนาคร์ตเอาไว้
พ่อแม่ว่าไม่มักฟัง
พี่น้องมักทำให้เสีย
ถ้าหญิงไซ้ชายต่างเมือง
ให้ยำเกรงลงน้ำท่า
ปีนี้ที่ขนอนใหญ่ (ด่านเก็บภาษี)
ถ้าไซ้ไพรสาร (ป่า)
ถ้าหญิงจะได้ผัว

มาเล่นน้ำในสระศรี
ต้องนี้ไซ้เคราะห์ร้ายนักใจมักลา
ปีนี่ยังเป็นทุกข์นัก
ถ้าได้เมียคนอยู่ไกล
แต่ว่าเคืองพี่น้องเอง
ห้ามว่าอย่าจากที่ไป
คนไปไกลจะอยู่นาน
ให้มนต์น้ำรดหัวเสีย
ถ้าชายจะได้เมีย

เรื่องที่ 10

อันนี้พระสุทนต์

มีวาสนาใครจะเหมือน

อยู่กันได้แต่สามปี

มีนรลักษณ์อยู่ที่ดิน

ปีนี้แลให้ไฟใจ

ไปไกลนั้นจะตกใจ

ผู้อุชูให้ลาภผล

หญิงชายทั้งนั้นหนา

เมื่อตามนางมโนรา

แรกมีเรือนเขายกให้

ใจนั้นดีมานะนัก

ว่าได้สินของพ่อแม่

ทำนาเสียไร่เท่ากัน

กลางหนไร่คนเห็นดู

ต้องนี้ว่ามีเงินแรงเอาเงินไถ่ชะตา

ท่านห้ามว่าอย่าแหงเลย

(พระสุทนต์ = พระสุทนต์, สิน = ทรัพย์สินของ, ไฟใจ = ใจวุ่น กังวลใจ,

ทำนาเสียไร่เท่ากัน = ทำนาเสียกับได้เท่ากัน, อุชู = อุ่มชู)

(Transliterated by Chaiwut Phiyakun, 2009: 28, 30)

กสินนอหรา ได้สะท้อนภาพความสัมพันธ์กับความเชื่อของโนราในสองลักษณะ คือ ลักษณะที่หนึ่ง บทไหว้ครูที่โนราเรียกว่า บทภาศครู ใช้ร้องรำลึกลึงครุบาอาจารย์และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย เป็นบทสรรเสริญครู โดยการอัญเชิญวิญญาณของบรรพบุรุษปู่ย่า ตายาย และอัญเชิญสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายที่นับถือเพื่อช่วยปกปักรักษาลูกหลาน ในบทภาศนั้นมักมีการอ้างอิงถึงนางโนราขี้หนอน 7 คนพี่น้อง ได้แก่ จันจุหรี ศรีจุหรัด พิม พัด รัชดา วิมลาลา และโนห์รา

จะกาเสียให้เสร็จ

นางจันจุหรีศรีจุหรัด

ที่ทาสสาวเหงางมพริ้ง

ยังเล่าสุดท้อน้องเพื่อน

ทั้งเจ็ดนวลนางชาวฟ้า

เจ้าพิมเจ้าพัตรชา

นามชื่อเจ้าวิมลาลา

แก้วเกลื่อนขวัญข้าวเจ้าโนห์รา

(Udom Nuthong, 1993: 121)

ความหมายและภาพลักษณ์ “กีนนอหร่า” ในมุมมองของคนใต้

ลักษณะที่สอง การออกเดินโรงไปแสดงของคณะโนร่า จะมีการเอ่ยนามหรือออกชื่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อขอความคุ้มครอง ดังตัวอย่าง

จะไหว้เกาะราบไหว้เกาะกุน เกาะหมากปากยูนมันอยู่ฝ่ายท่า
เกาะแก้วกีนร่า ถัดมาปากบางทวดแม่นางเรียน
(Transliterated by Phitthaya Butsararat, 2010: 39)

นอกจากนี้ กีนนอหร่า ยังมีบทบาทสำคัญที่สะท้อนอยู่ในพิธีกรรมขับไล่เสนียดจัญไรหรือปัดรังควานในฐานะผู้มีอิทธิฤทธิ์ ดังตัวอย่างในวรรณกรรมเรื่อง โองการพญากรุดตำราประกอบพิธีกรรมขับไล่เสนียดจัญไร ปัดรังควาน โรคภัย และภูตผีปีศาจ คือนำเอาต้นมะกรูดมาเป็นต้นยาสมุนไพร โดยให้เป็นพญาที่มีรมสาขาคอบจกรวาล เช่น กำหนดให้แตกสาขาไปทุกทิศ แต่ละทิศมีคาถากำกับไว้เสมือนเป็นโล่ป้องกันอันตราย พร้อมมีเทวดาหรือผู้มีอิทธิฤทธิ์กำกับไว้ สำหรับกีนนอหร่า จะประจำอยู่ที่ศูดร “กึ่งหนึ่งนั้นเล่าทอดไปข้างทิศอุดร ได้แก่ เพชพญูธร นางขี้หนอน” คาถาประจำกิ่งมะกรูดทิศอุดรเป็นพระคาถาในเชิงป้องกันภัย ให้ชัยชนะ พระคาถานี้ปรากฏอยู่ในท้ายมะหาสะมะยะสูตร (Transliterated by Klin Khongmueanphet, 2005: 277 - 278, 288)

ภาพสะท้อนข้างต้น แสดงให้เห็นว่า คนใต้ไม่เคยตั้งคำถามเกี่ยวกับ กีนนอหร่าว่ามีอยู่จริงหรือไม่ หากแต่นำเอาความเชื่อที่รับรู้ขึ้นมาสู่การประยุกต์สร้างสรรค์ในรูปแบบวรรณกรรมและการเล่าเรื่องต่อ ๆ กันมา ความเชื่อนี้มีอิทธิพลต่อความคิดและการปฏิบัติในชีวิตประจำวันของคนใต้ โดยเฉพาะความเชื่อเรื่องการกลับชาติมาเกิด ที่ช่วยให้รู้สึกว่ามันยังมีความหวังที่จะสะสางเรื่องราวที่ยังทำไม่เสร็จหรือทำไม่ได้ในชาตินี้ ดังนางเมรีได้เลือกหยิบเอาหลักพระพุทธศาสนามาต่อรอง ผ่านคำอธิษฐานถึงพระรล ผู้เป็นสาเหตุที่ทำให้นางต้องตกอยู่ในสภาวะทุกขเวทนา โดยประสงคิให้พระรลได้เผชิญวิบากกรรมเช่นเดียวกับนางเรื่องเล่าพระสุธน - มโนราห์ในภาคต่อมาจึงเกิดขึ้น เพื่อต่อยอดความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมตามหลักพระพุทธศาสนา เมื่อทำกรรมใดก็ย่อมได้รับผลของกรรมนั้น (Office of the Royal Society, 2009) ที่คนใต้นำมาเชื่อมโยงกับความเชื่อเรื่องการข้ามภพข้ามชาติดังกล่าว

ภาพลักษณ์ กินนอหร่า ในมุมมองของคนใต้

ภาพลักษณ์ของกินนอหร่า ในสายตาของคนใต้ จำแนกได้ 3 ด้าน คือ ด้านแรก ผู้หญิงที่มีความงาม ด้านที่สอง ผู้หญิงที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้มีปัญญา และด้านที่สาม ผู้หญิงที่ครบสมบูรณ์และมีความดีงามเป็นคุณสมบัติประจำตัว

ด้านแรก ผู้หญิงที่มีความงาม ทฤษฎีด้านความงามของมนุษย์ มีมาตั้งแต่ในสมัยโบราณ เช่น ทฤษฎีอัตราส่วนทองคำของปีทาโกรัส นักคณิตศาสตร์และนักปราชญ์ชาวกรีกโบราณซึ่งมีอายุอยู่ในช่วง 570 – 495 ปีก่อนคริสตกาล (Guthrie, 1978: 173) ทฤษฎีนี้ได้ระบุไว้ว่า สิ่งใดก็ตาม ซึ่งมีสัดส่วนตามหลักอัตราส่วนทองคำ จะมีความงามอันเที่ยงแท้ ซึ่งเป็นความงามอันเป็นสัจนิรันดร์ที่ไม่ขึ้นอยู่กับผู้รับรู้ รวมไปถึงใบหน้าของมนุษย์ที่มีอัตราส่วนทองคำ ซึ่งมีความสมดุลและมีอัตราส่วนที่พอเหมาะพอดี ส่งผลให้ใบหน้าตามหลักอัตราส่วนทองคำงามกว่าใบหน้าอื่น ๆ (Seife, 2000: 32) อย่างไรก็ตาม ยังมีทฤษฎีที่ว่าด้วยความงามนั้น ขึ้นอยู่กับบุคคล ซึ่งหมายความว่า ความงาม เป็นสิ่งที่จิตใจของมนุษย์ได้กำหนดขึ้น ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา (Douglas and Shepard, 1998: 322)

แนวคิดของความงามนั้นในแรกเริ่มมักเกี่ยวข้องกับหลักการทางคณิตศาสตร์ เช่น ในสมัยอียิปต์ สถาปนิกและมัณฑนากรมักใช้ทฤษฎีในทางคณิตศาสตร์เพื่อการสร้างและตกแต่ง เช่น การใช้รูปเรขาคณิตในการสร้างปิรามิด และนำมาสลักเป็นลวดลายตกแต่งโลงศพ และจารึกต่าง ๆ ในยุคถัดมาความงามมักจะใช้กับการตกแต่งวิหารต่าง ๆ อาทิ วิหารของมิเนอร่า หรือวิหารของอพอลโล ในยุคกลางการเรียนรู้เกี่ยวกับความงามมักอ้างอิงตามหลักศาสนาวิทยา เนื่องจากความงามนั้นเกี่ยวข้องกับพระเจ้า เซนต์ ออกัสติน (St. Augustine) นักปรัชญาด้านศาสนา ได้กล่าวถึงความงามว่า ประกอบไปด้วยความซับซ้อนที่รวมกันอย่างมีระบบจนกลายเป็นหนึ่งเดียว เช่น จังหวะ สมมาตร หรือสัดส่วนต่าง ๆ (Bertrand, 1919: 60)

นักปรัชญาอีกท่าน คือ โทมัส อควีนาส (Spicher, 1995: 8) ได้กล่าวไว้ว่า ความงามมาจากองค์ประกอบเบื้องต้นสามประการ คือ ความสมบูรณ์ ความไร้ที่ติ ความกลมกลืน และส่วนประกอบอื่น ๆ คือ ความใสสะอาด และสว่าง พลาโต นักปรัชญาอีกท่านที่พยายามจะอธิบายแนวคิดของความงาม พลาโตได้กล่าวไว้ว่า ความงามนั้น สามารถหมายถึงดี และเหมาะสม ได้เช่นกัน (Pappas, 2008: 4)

ความหมายและภาพลักษณ์ “กีนอหรา” ในมุมมองของคนใต้

ทางฝั่งตะวันตก นิยามของความงามถูกแบ่งออกไปหลายประการตามแต่ยุคสมัย เช่น ในยุคเรอเนซองส์ ความงามในอุดมคติ คือ รูปร่างอันอวบอ้อมและผอมยาวสืบลอนด์ ส่วนในสมัยวิกตอเรียนนั้น ผิวที่ขาวซีด ความบอบบาง และเอวคอดกิ่ว คือ ค่านิยมของความงาม ซึ่งต่างจากสมัยปัจจุบัน ที่ความงามนั้นเป็นเรื่องของการเลือกที่จะแสดงออกทางด้านความงามอย่างเสรี โดยที่ความงามนั้นขึ้นอยู่กับตัวบุคคลและแต่ละบุคคลมีสิทธิที่จะเลือกการแสดงออกตามแบบฉบับของตน ความงามของมนุษย์นั้น นอกเหนือไปจากรสนิยมส่วนบุคคล ตามแต่สายตาจะมองแล้ว ยังมีพื้นฐานต่อเนื่องกับการผสมผสานกับ “ความงามภายใน” ซึ่งประกอบไปด้วยปัจจัยทางจิตวิทยา เช่น บุคลิก ความฉลาด ความสุภาพ เสน่ห์ และความดีเลิศ ซึ่งการผสมผสานเหล่านี้ นำไปสู่ความสุนทรีย์แห่งความงามในมนุษย์ (Martin, 2007: 2)

ส่วนความงามของผู้หญิงในอุดมคติของคนไทย เช่น วรรณคดี มักกล่าวถึง รูปร่าง เหวอระอ้อนแอ้น ใบหน้ากลมเกลี้ยงเกลา ผิวพรรณผุดผ่องเหลืองนวล คิ้วโก่ง ตาดำ แก้มสีมะปรางทอง หูสวยเหมือนกลีบบัว จมูกได้รูปทรงสวย ปากอ้อม มุมปากขึ้นคล้ายกระจับ คอยาว แขนกลมเรียวยาว ต้นแขนใหญ่และเรียวยาวมาถึงปลายแขน เหมือนงวงช้าง นิ้วมือกลมเรียวยาว โคนใหญ่ ปลายเล็ก และหน้าอกเต่งตึง (Kriangkrai Kongseng, 2016: 237) วรรณกรรมคำสอน ได้สะท้อนบรรทัดฐานทางสังคมด้านรูปลักษณ์ความงามของผู้หญิงไว้ว่า มีความงดงามทั้งด้านร่างกาย วาจา และจิตใจ เพื่อที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีกิริยามารยาทงดงาม ทั้งกิริยาการกิน การเดิน การนั่ง และการนอน (Suphawadi Phetkat, 2017: 100 - 101) การสะท้อนโลกทัศน์ของคนไทยต่อผู้หญิงจากอดีต สำนวน พบว่า หญิงสาวต้องมีรูปร่าง เพราะถือเป็นลักษณะที่เป็นมงคล แสดงถึงความเป็นผู้มีบุญ ถือเป็นทรัพย์สมบัติที่มีติดตัวมา และต้องมีกิริยามารยาทที่งดงาม (Wararat Mahamontri, 2014: 18 - 22) หรือภาพลักษณ์แห่งความงามของผู้หญิงไทย ในวรรณกรรมของนักเขียนหญิงที่ได้รับรางวัลซีไรต์ สะท้อนว่า หญิงไทยควรมีใบหน้าที่งดงาม มีผิวพรรณขาวสะอาด มีรูปร่างสูงโปร่งและผอมยาวสลวย มีมือและนิ้วที่สวยงาม (Petcharin Natsitha, 2011: 10)

สำหรับผู้หญิงที่มีความงามในมุมมองของคนใต้ เมื่อตีความภาพลักษณ์ของ กีนอหรา จากตัวบทวรรณกรรมท้องถิ่น พบว่า มีการกล่าวถึงใน 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรก กล่าวถึงความงามของกีนอหรา โดยตรง ดังวรรณกรรมท้องถิ่นเรื่องวรพินธ์คำกาพย์

วาดรูปทिनกร เอกซี้หนอนแลพรหมอินทร์
เปรียบอย่างปรางค์อมรินทร์ ในธรณีสันสิ่งเคียง
(Transliterated by Ubonsi Atthaphan, 2005: 389)

การสะท้อนความงดงามของ กิณนอหร่า ซึ่งเห็นได้จากความนิยมการเย็บปักถักร้อย
เป็นรูปกิณนอหร่าของผู้หญิงที่เป็นกุลสตรีไทยโบราณ ดังตัวอย่าง เพลงกล่อมเด็ก

ฮา..เอ้อ..น้ำไหล เหว สายน้ำไหลมารี่
น้องนุ้ยของพี่ รู้จักปักหัวหมอน
ปักเป็นขี้หนิด ดิตลายรูปขี้หนอน
ปักเป็นเพทยาธร ขึ้นร้อนขึ้นรำบนเวหา
(Phinyo Chittham, 1966: 119)

วรรณกรรมท้องถิ่นเรื่อง สุภาจิตสอนหญิง คำกาพย์

ปักเป็นรูปมฤคา สัตว์นานานาคเกี่ยวพัน
ปักเป็นเขาสัดบัน เพทยาทรชมกิณหร่า
(Transliterated by Phitthaya Butsararat and Prapon
Rueang-narong, 2005: 241)

นอกจากนี้ กิณนอหร่า ยังปรากฏในบทแหล่ทำขวัญ โดยเฉพาะการทำบายศรี ซึ่ง
เป็นเครื่องบูชาในพิธีกรรมสำคัญของคนใต้ ดังตัวอย่าง (1) บทแหล่ทำขวัญบ่าวสาว และ
(2) บทแหล่ทำขวัญเรือ ดังตัวอย่าง

(1) บายศรีชั้นต้น ส่งให้น้องอัน เป็นคนเข้าใจ แกะเป็นรูปกิณรี โฉมศรีประไพ
ร่างกายสุกใส วิไลสะอาดตา

(2) ครั้นถึงชั้นเจ็ด... แกะเมื่อมโนหร่า เขาเอาบูชาไฟ มโนหร่าน้ำไย
หนีไปเมืองบน

(3) ...แล้วกบายศรีมาทำขวัญ ประดับส่วนล้วนกิณร... ผูกกิณนอร่อนลงชม
สระโนนดาด เต็ดดอกประทุมชาติช่อบุปผา พากันผันผาย...

(Udom Nuthong, 1981: 131 - 132, 157)

ความหมายและภาพลักษณ์ “กินนอหฺรา” ในมุมมองของคนใต้

หรือบทพรรณนาการตกแต่งบายศรีจากวรรณกรรมท้องถิ่นเรื่อง พระรถเมรี คำกาพย์

มือถือพระธรรค์ ตั้งเคียงเรียงกัน เป็นรูปชี้หนอน

.....

รัดเกล้านางทรง ดูกามยรรยง คุกนางชี้หนอน

(Transliterated by Suthiwong Phongphaibun, 2005: 143, 339)

ลักษณะที่สอง อ้างถึงในเชิงเปรียบเทียบ โดยมากมักเปรียบเทียบความงามของผู้หญิงกับความงามของ กินนอหฺรา ดังตัวอย่างวรรณกรรมท้องถิ่นเรื่องปิงมาศทอง และเรื่องสุวรรณหงส์ คำกาพย์

โฉมยงนางนุช ชะเอนชื่นสุด คุกบุตบัวหลวง
ยิ่งหยางนางฟ้า กินนอหฺราทั้งปวง เป็นที่โลมหลวง ลานส่หวาดบาด

(Transliterated by Ubonsi Atthaphan, 2011: 136)

วรรณสา สิบห้าขวบปี ดังเทพกินนรี
นาถิถันนั่งตั้ง

(Transliterated by Phitthaya Butsararat, 2005: 35)

บทหนึ่งตะลุงเรื่องบุกแดนมหัศจรรย์ ของพ่วง บุขรารัตน์ (Kasem Kha-napkaew, 2016: 97)

ดังบทสนทนาระหว่างตัวละคร วิมาลา กับ แก้วปักชิน ตอนหนึ่งว่า

วิมาลา : ในบ้านเมืองของแก้วปักชิน มีอะไรแปลก ๆ แม่เห็นแล้วแทบไม่เชื่อว่าจะเป็นไปได้ ดูแต่แก้วปักชินเอง เป็นลูกสาวของพญาครุฑ แต่มีรูปร่างหน้าตาสวยเหมือนกินนรี

แก้วปักชิน : มันมีเรื่องพิลึก ท่านพ่อไปได้นางกินนรีจากเมืองปทุมราขมาเป็นเมียตลอดลูกแล้ว แม่บินหนีจากไปจนบัดนี้ ท่านพ่อเล่าให้ฟังอย่างนั้น

หรือบทเพลงแกะบายศรีทำขวัญนาคน

ครั้นถึงขั้นสี่ แกะเป็นสระศรีกีนรีกีนรา กีนเรศร่อนรำ
บินลงเล่นน้ำ เลิศล้ำแลสลอน กริดกรายขยายกร เหมือนนางอัปสร
ในวิมาน พิศชนก่ดั่งคันศัลป์ เมื่อองค์อัมรินทร์เพลงผลาญ งามฉวี
ซ้वाल เนตรเจ้าปานนิลแนม โอษฐ์สะอาดดั่งชาดจิม ที่จะยิ้มเหมือนจะแย้ม
ปรางจรัสจัดแจ่ม งามแฉล้มดูวิไลเต้าเต่งเปล่งใส งามกระไรแนบเนื้อ
สาวแท้แสนท้อเนื่อนางสนัด แกะกีนรีรุ่นเริ่มหื่นเหิมกำดัด ลงว้าย
คร้าน้ำซัดปองปัดชลธิ...

(Udom Nuthong, 1981: 110)

ด้านที่สอง ผู้หญิงที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้มีปัญญา ภาพสะท้อนการมี
สติปัญญาของผู้หญิง ปรากฏในวรรณคดีชาตก ซึ่งใช้การซ้อนนิทานนำเสนอคำสอนเรื่องปัญญา
ดังเรื่องลิลิตศรีวิชัยชาตกมีนิทานซ้อนเรื่องสตรีมีปัญญา กล่าวถึงสตรีนางหนึ่งใช้ปัญญา
หลีกเลียงอันตรายจากยักษ์ โจร และนักเลงผู้หญิงระหว่างเดินทางคนเดียว หรือเรื่องสุรพชาตก
มีนิทานเรื่อง นางสนมมีปัญญา กล่าวถึงนางสนมมีปัญญาเล่านิทานเกลี้ยกล่อมพระราชา
ผู้ดุร้ายไม่ให้สั่งประหารตนได้สำเร็จ ซึ่งสะท้อนว่าการใช้ปัญญาช่วยให้รอดพ้นจาก
อันตราย (Thotsaphon Sipum, 2014: 67 - 68) หรือภาพลักษณ์อันเป็นลักษณะเด่นของ
ตัวละครหญิงจากภาพสะท้อนในวรรณคดีไทยสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นประการหนึ่ง คือ
ภาพลักษณ์ของผู้มีปัญญา คือ มีความเฉลียวฉลาด มองหรือใคร่ครวญสรรพสิ่งต่าง ๆ
ด้วยปัญญา ซึ่งมีความสำคัญมากกว่าอุปนิสัยอันงดงาม เพราะถ้าบุคคลมีปัญญาอ่อนจะ
เอาตัวรอดได้เสมอ (Akkhawit Rueang-rong, 2015: 11 - 12) เช่นเดียวกับวรรณกรรม
ท้องถิ่นภาคใต้ ได้สะท้อนมุมมองของคนใต้ ที่ให้การยกย่องกีนนอหร่า ว่าเป็นผู้มีปัญญา
ดังตัวอย่างจากเพลงกล่อมเด็ก

ความหมายและภาพลักษณ์ “กินนอหร่า” ในมุมมองของคนใต้

ฝ่ายนางโนราปัญญาของเจ้ามาก	ให้แม่ผัวเปิดจากสั๊กเจ็ดเหลียง
ฝ่ายนางโนราปรีชาชาญ	เขาจะเอาไปเผาไฟ
ขึ้นไปทูลหลอนหลอกบอกแม่ผัว	จนรอดตัวอยู่ได้ไม่ตัดไส้
ได้ทางปิกหลักหนีแม่ผัวไป	สู้เวียงชัยไกลลาส ได้ปราสาทนาง
(เหลียง = แถว ตัดไส้, ตักขัย = สิ้นชีวิต โต้ = โน่น)	

(Thumkaew, 2017, personal interview)

หรือบทภาศครูทำนองร้ายแตรระ ของโนราศรีจันทร์ ทดแทน

นางน้องโนร่าบุญหนัก	ศรีสุธนเธอรักน้องหนักหนา
วันนั้นเขาไปในราวป่า	เขาเอานางโนร่าบูชาเพลิง
แต่นางโนร่าปัญญามาก	สั่งให้เปิดจากสั๊กสามเหลียง
จะเอานางโนร่าบูชาเพลิง	โฉมฉินโนรินบินหนีไป
อนิจจาร่วมห้องทองงามสรรพ	นวลนางมาจับต้นพระไทร
โฉมฉินโนรินนางบินไป	ยังไม่ถึงเมืองพระพารา

(Udom Nuthong, 1993: 126 - 127)

ด้านที่สาม ผู้หญิงที่ครบสมบูรณ์และมีความดีงามเป็นคุณสมบัติประจำตัว
กินนอหร่า หรือกินรี ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้หญิงที่ครบสมบูรณ์และมีความดีงาม ซึ่งลูกหลาน
สายโนราได้ตั้งหิ้งบรรพบุรุษไว้บูชาระลึกถึงสืบต่อกันมา ดังคำบอกเล่าของยายพลอย ทุมแก้ว
(Ploy Tumkeaw, Interview: 15th February 2017)

ขนพอง (ขนลุก) พอแหลง (พูด) ถึงนางกินรี ต้องกาศ (บูชา) ยกมือทว่มหัว
พ่อแม่ปู่ย่าตายายเอาไว้ให้อนุชนรุ่นหลัง อย่าให้ลืม อย่าให้ตก ให้ได้ทุกข้อ นางกินรี
เรียกรวม ๆ ว่านางโนร่า หมายถึง ผู้หญิงที่ครบสมบูรณ์ มีทุกบ้าน มีเทริด มีเครื่องทรง
จะอยู่คู่กับหน้าตาบุญ (หน้ากากพรานบุญ) นางโนร่าเปรียบเทียบกับความดี และจะอยู่คู่
กับลูกหลานสายโนรา ถ้าลูกหลานไม่เก็บ ไม่ดูแล ก็จะมีอันเป็นไป เช่น ทำให้ลูกหลาน
ตาบอด กินรี ถ้าได้ใส่ปีก ใส่หาง ใส่เทริด ก็เหมือนเป็นโนรา ใส่เครื่องทรงเปรียบเหมือนกับ
ได้รับปริญญา คือ มีองค์ประกอบครบ ในพิธีกรรมโนราโรงครู ตาบุญไปล่าสัตว์ พบนางโนรา

คิดจะคล่องเอา มีเพลงกล่อมนอนได้จากแม่ แม่ได้สอนให้ตอนเลี้ยงน้อง แม่เล่าให้ฟังว่า แต่แรกบรรพบุรุษบูชาหน้าพรานตั้งไว้บนหิ้ง พอผิวไม่อยู่ ก็เอาลงมาสวมกัน พอแกะก็แกะไม่ออก ก็เลยกราด ตั้งหิ้ง ยายเพิ่งรู้ว่าตายายเป็นโนรา จนลุงตาบอดก็เลยตั้งหิ้ง ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 : หิ้งบรรพบุรุษครุหมอโนรา หรือตายายโนรา ถ่ายโดยผู้เขียน เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2560

คำบอกเล่าของมโนราห์เทพชัย โสภณศิลป์ หรือ Wanchai Songmeangsuk (Interview: 16th January 2017) ที่เชื่อว่า นางกีนอหรา หรือนางกีนรี มีอยู่จริง เป็นผู้ที่มีความงามพร้อม และตั้งมั่นอยู่ในศีลธรรม

ความหมายและภาพลักษณ์ “กีนอหรา” ในมุมมองของคนใต้

นางกีนรีมีจริง เพราะเป็นของสมัยแต่แรก สมัยดึกดำบรรพ์ ที่พระอิศวรได้สรรสร้าง เพราะสัตว์สามารถแปลงได้ (พูดได้) ทั้งยักษ์ คนธรรพ์ เพชรพญานาค ครุฑ นางกีนรี กิณร นางอัปสร และยังทำพิธีกรรมโรงครู ของลี้ลับบางสิ่งบางอย่างที่เห็นมากับตา ที่หัวไทร (อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช) คนทรงตั้งใจแก้บนด้วยการรำโนรา แต่ที่มาเข้าทรงกลับเป็นกีนรี นางพูดว่าลูกหลานจะคุ้มภัย เราจะรำให้ดู ให้ตีเครื่องตาม จังหวะการรำของนาง ทำรำไม่เป็นท่ารำของโนราเลย เป็นท่ารำของนางกีนรี ซึ่งไม่เหมือนกับของโนรา รำสวยงาม ทำบิน ทำลงเล่นน้ำ รำนานถึงสามชั่วโมง แล้วได้แสดงอิทธิฤทธิ์ ว่านางมาจากเมืองไกรลาส คือ คีล ถือสัจจาจา ไม่อยากอยู่บนกับมนุษย์ เพราะมนุษย์มักซี้หูก (ซี้หูก = โกหก)

นอกจากนี้ วรรณกรรมท้องถิ่น ได้สะท้อนคุณสมบัติของผู้หญิงที่ดี คือ เป็นหญิง รักเดียวใจเดียว จงรักภักดีต่อสามี ปกป้องสงวนตัวไม่ให้แปดเปื้อนมลทินจากชายอื่น การรักษานวลสงวนตัวเป็นคำสอนสตรีที่พบได้ทั่วไปในวรรณกรรมท้องถิ่นภาคใต้ (Parinya Panchaona, 2014 : 120) ดังวรรณกรรมเรื่อง พิมพาแจ้งชาติคำกาพย์ ฉบับศูนย์ศิลปวัฒนธรรม จังหวัดภูเก็ต สถาบันราชภัฏภูเก็ต (ฉบับ ศวก. 2) เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับ พระนางพิมพาภิษุณี และพระพุทธเจ้าในอดีตชาติ ตอนหนึ่งในวรรณกรรมเรื่องนี้ พระนางพิมพาภิษุณี กำเนิดเป็นชาติกีนรี ซึ่งเป็นพระชาติหนึ่งใน 59 ชาติของพระพุทธเจ้า เนื้อความกล่าวถึง กีนหราสองผิวเมียไปเที่ยวเล่นในป่า ท้าวพรหมทัตออกล่าสัตว์ เห็นนางกีนรีก็ชอบใจ อยากได้เป็นเมีย จึงฆ่ากีนหรา ผู้เป็นผิว แต่นางกีนรีไม่ยินยอม บินหนีเข้าป่าไป หลังจาก พระยาพรหมทัตจากไปแล้ว นางกีนรีก็ย้อนกลับมาหาสามีร้องไห้คร่ำครวญด้วยความโศกเศร้า พระอินทร์จึงเสด็จลงมาชุบชีวิตพญานาคขึ้นนอนจนฟื้นคืน และอยู่ครองคู่กับ นางกีนรีอย่างมีความสุข ดังตัวอย่าง

ขณะนั้นพรหมทัตฤทธิไกร	โฉมใครเสด็จไป
ล่าเนื้อเล่นในหิมวา	
ลอดลัดไปในดงดอน	เห็นพญาช้หนอน
ผิวเมียอันเที่ยวในไพร	

เห็นนางกินหรือชอบใจ	คิดใคร่ภายใน
หมายพระทัยจักฆ่าผิวเสีย	
.....	
โฉมนางขึ้นนอนสาวศรี	เห็นพระสามี
ต้องปิ่นสลบแนไป	
เข้าทอดพระบาทรำไร	ทอดองค์ลี้ไป
อรไทเพียงสิ้นสมดี	
ท้าวบรมพรหมทัตเรื่องศรี	พลอบโลมเทวี
แก้วพ้ออย่าได้ไศกศัลย์	
.....	
ท้าวพลบเล่าโลมพาที	น้องไม่ยอดี
บินหนีเข้าในพงไพร	
ครั้นพระยาพรหมทัตจรไป	น้องกลับมาไว
ทอดบาทพระองค์ไศกา	

(Sa-khon Bunloet, 2005: 246 - 247)

ภาพลักษณ์ของ กิณนุทรา สะท้อนคุณสมบัติอันเป็นลักษณะเด่นของผู้หญิงสามประการ คือ มีความงาม มีสติปัญญา และมีความดี ด้านความงาม มองเห็นได้จากรูปลักษณะภายนอก เช่น ความใส สะอาด และความสว่าง ซึ่งพิจารณาจากผิวพรรณผุดผ่อง รูปร่างงดงาม มีเสน่ห์แก่ผู้พบเห็น ด้านสติปัญญา เห็นได้จากไหวพริบปฏิภาณ จนเป็นที่กล่าวขานเลื่องลือว่า สามารถใช้ปัญญาของตน คิดอ่านเอาตัวรอด จากภัยอันตรายต่าง ๆ ได้ และด้านความดี ในแง่ที่คนได้นำมาใช้ในความหมายเชิงเปรียบเทียบ โดยมีนัยว่า นางมโนทราที่แต่งองค์ทรงเครื่องอย่างครบถ้วน เปรียบเป็นผู้หญิงที่ถึงพร้อมสมบูรณ์ด้วยคุณงามความดี คือ เป็นผู้หญิงรักเดียวใจเดียว เมื่อเป็นภรรยาที่มีความซื่อสัตย์ต่อสามีอันเป็นคุณธรรมสำคัญของการครองเรือน

ความหมายและภาพลักษณ์ “กินนอหร่า” ในมุมมองของคนใต้

บทส่งท้าย

ความหมายและภาพลักษณ์ของกินนอหร่าจากวรรณกรรมและคำบอกเล่าเปรียบเป็นภาพสะท้อนคุณสมบัติที่ผู้หญิงใต้พึงมี 3 ประการ คือ ความงาม ความมีสติปัญญา และความดี กินนอหร่าจึงเป็นเสมือนตำนานหรือเรื่องเล่าที่มีความสำคัญในการกำหนดมุมมองของคนใต้ โดยเฉพาะรูปแบบของความเชื่อและพฤติกรรมในชีวิตประจำวันที่มีนัยเพื่อควบคุมบุคคลในสังคมให้ปฏิบัติตามความเชื่อนั้น (Zaidi, 2008: 114 - 122) กรอบความคิดที่สะท้อนตัวตนของผู้หญิงใต้ โดยทั่วไปมักขึ้นอยู่กับบทบาทหน้าที่ภายใต้ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ และสถานภาพในสถาบันครอบครัวและเครือญาติ ดังที่สุธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (Suthiwong Phongphaibun, 2001: 101 - 102) สะท้อนผลการศึกษาความเป็นหญิงจากวรรณกรรมท้องถิ่นภาคใต้ สรุปได้ว่า เกียรติภูมิของหญิงชาวใต้ตามคติโบราณคือการรักษาเกียรติภูมิ “ความเป็นสาวบริสุทธิ์” และ “ความเป็นหญิงใจเดียว” ไม่แปรเปลี่ยนด้วยชายอื่นนอกจากสามีของตน เกียรติภูมิของหญิงที่รองลงมา คือ “ความเป็นแม่ศรีเรือน” มีเสน่ห์ปลายจวัก ฐานะบ้านงานครัว มีความขยัน อดทน รักความประณีตสวยงาม รู้เย็บปักถักร้อย เป็นช้างเท้าหลังของสามี เลี้ยงดูบุตรธิดาเป็น ซึ่งไม่แตกต่างจากวรรณกรรมภาคกลางที่มุ่งสอนผู้หญิงชั้นสูงให้รู้จักปรนนิบัติสามีให้สมกับเป็นกุลสตรี เพียบพร้อมด้วยรูปสมบัติ มีความซื่อสัตย์และจงรักภักดีต่อสามี (Prani Wongthet, 2001: 364 - 366) ความเป็นผู้หญิงในทัศนะนี้ สะท้อนค่านิยมทางเพศและบรรทัดฐานที่สังคมปรารถนาให้ผู้หญิงปฏิบัติ 2 ประการ คือ การเป็นแม่ศรีเรือน และการรักษาความบริสุทธิ์ทางเพศ

ในขณะที่ความเป็นหญิงที่สะท้อนจากภาพลักษณ์ของกินนอหร่าในมโนทัศน์ของคนใต้ประกอบด้วยคุณสมบัติด้านรูปธรรม คือ ความสวยงามที่มองเห็นได้จากรูปลักษณ์ภายนอก และด้านนามธรรม คือ การมีสติปัญญา และคุณงามความดี ที่สะท้อนคุณค่าภายใน มองเห็นได้จากพฤติกรรมที่แสดงออกมา ซึ่งเป็นไปได้ว่า ภาพลักษณ์เหล่านี้ได้สืบทอดจากสังคมดั้งเดิมมาสู่ยุคสมัยใหม่ ดังความเห็นของปรานี วงษ์เทศ (Prani Wongthet, 2006: 350 - 351, 364) โดยสรุปว่า ยุคก่อนอาณานิคม ผู้หญิงที่มีความเฉลียวฉลาดและมีสติปัญญาทำให้ได้รับความเชื่อถือในหมู่ผู้คน หลังยุคอาณานิคมไม่ว่าจะเป็นผู้หญิงในเมืองหรือชนบท จะเน้นบทบาทด้านงานบ้าน การทำหน้าที่แม่บ้านแม่เรือน การปรนนิบัติสามี การเลี้ยงดูลูกรวมทั้งรูปแบบการให้คุณค่าต่อความบริสุทธิ์ของผู้หญิงเป็นสำคัญ เนื่องจากกระแสการพัฒนาและบริบทความทันสมัย มักจะเน้นเพียงบทบาทในงานบ้านของผู้หญิงและการเลี้ยงลูกเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม หากประเมินจากการสะท้อนภาพลักษณ์ของกีนนอหร่า อาจกล่าวได้ว่า คนใต้ไม่ได้มองผู้หญิงภายใต้กรอบของการเป็นแม่และเมียเท่านั้น หากแต่ได้ก้าวข้ามค่านิยมและความหมายที่ผูกติดผู้หญิงอยู่กับบทบาททางเพศภายในครอบครัว ไปสู่การยอมรับความสามารถด้านสติปัญญา ซึ่งเป็นการให้คุณค่าผู้หญิงที่มีมาแต่สังคมดั้งเดิมของคนใต้เช่นกัน

References

- Akkhawit Rueang-rong. (2015, July – December). The significance of Females’ “Wisdom”: Female Images in Thai Literatures during the Early Rattanakosin Era with Supported Educational Factors”. *Institute of Culture and Arts Journal*. 7(1), 9 - 18. (In Thai)
- Ali Shehzad Zaidi. (2008, October). “Legitimizing Myth and the Search for Meaning”. *Theory in Action*. 1(4), 114 - 122.
- A-nek Nawikkamun. (2016). *Ra-not Museum*. Bangkok: Phimdi Limited. (In Thai)
- Chaiwut Phiyakun. (2009). *An Adaptation of Southern Thai Classical Literature in the “But Book” Entitled Textbook of Bai Po (Jute leaves): Satra in the Version of Ban Dang-wan, Ba-ling District, Kedah, Malaysia*. Songkhla: The Institute for Southern Thai Studies, Thaksin University. (In Thai)
- Chaiwut Phiyakun and Phitthaya Butsararat. (2005). “Prasuthon-Nang Manohra, the Version of Bhodhi Pathamawat Temple, Mueang Songkhla, Songkhla”, In *A Collection of Selected Southern Thai Classical Literatures, No. 5*. pp. 64 - 65, 75, 77. Bangkok: The Thailand Research Fund (TRF) Surattthani Rajabhat University. (In Thai)
- Gary Martin. (2007, November 30). “Beauty is in the eye of the beholder” *The Phrase Finder*. UK: London. [Online]. Retrieved form <https://www.phrases.org.uk/meanings/beauty-is-in-the-eye-of-the-beholder.html/> [2017, December 4].

- Graham, Jesse and Haidt, Jonathan. (2010). Beyond Beliefs: Religions Bind Individuals Into Moral Communities. *Personality and Social Psychology Review*. 14(1), 140 – 150.
- H. Paul Grice. (1989). *Studies in the Way of Words*. Cambridge, Massachusetts London. England: Harvard University Press.
- Headley, Robert K. (1997). *Modern Cambodian-English Dictionary*, Dunwoody Press. (2017, August). [Online]. Retrieved form <http://en.Wikipedia.org/wiki/Kinnara>. [2017, October 17].
- Dunwoody Press. (2017). [Online]. Retrieved form <https://en.wikipedia.org/wiki/Kinnara> [2017, October 17].
- Kasem Kha-napkaew. (2016). *The Conservation of Selected Scripts for Shadow Puppet Plays*. Songkhla: Project of Data Collection and Dissemination of Southern Thai Local Wisdom. (In Thai)
- Klin Khongmueanphet. (2005). “Trai-bhum, the Version of Ban Krabi Noi”. In *A Collection of Selected Southern Thai Classical Literatures, No. 1*. p.83. Bangkok: The Thailand Research Fund (TRF) Suratthani Rajabhat University. (In Thai)
- _____. (2005). “Ong-kan Phaya-krut”, In *A Collection of Selected Southern Thai Classical Literatures, No. 2*. pp. 277-278, 288. Bangkok: The Thailand Research Fund (TRF) Suratthani Rajabhat University. (In Thai)
- Klin Khongmueanphet and Chuan Phetkaew. (2005). “Nibbana Sutta Poetry, the Version of Chawang, Nakhonsithammarat”. In *A Collection of Selected Southern Thai Classical Literatures, No.3*. p. 107 Bangkok: The Thailand Research Fund (TRF) Suratthani Rajabhat University. (In Thai)

- Kriangkrai Kongseng. (2016). "The Body under Control", Changing Discourses of "Thai-Chinese Women's Beauty in Modernity", *Lampang Rajabhat University Journal*. (52), 235 – 249. (In Thai)
- Michael R. Spicler. (1995). *Medieval Theories of Aesthetics. Internet Encyclopedia of Philosophy (IEP)*. p. 1 – 14. accessed on 2018, February 22. [Online]. Retrieved form <https://www.iep.utm.edu/m-aesthe/> [2017, December 12].
- Murthy, Krishna. (1985). *Mythical Animals in Indian Art. Abhinav Publications*. India: New Delhi.
- Office of the Royal Society. (2009, September 6). [Online]. Retrieved form <http://www.royin.go.th/> [2018, January 29]. (In Thai)
- Pappas, Nickolas. (2008). "Plato's Aesthetics". *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*. USA: Stanford Publication.
- Parinya Panchaona. (2014). Local literatures Originated in the Areas along the Tapi River. *Journal of Humanities and Social Sciences, Suratthani Rajabhat University*. 6 (1), 101-129. (In Thai)
- Petcharin Natsitha. (2011). *Female Images in the Literatures Written by the Writers Awarded Southeast Asian Writers Award*. Research Paper Presented at Graduate Research Conference Held by Sukhothai Thammathirat Open University on August 26, 2011. Bangkok: SukhothaiThammathirat. (In Thai)
- Phayalithai. (1982). *Trai-bhumkatha or Trai-bhumpra-ruang*. Bangkok: The Government Lottery Office. (In Thai)
- Phinyo Chittham. (1966). *Southern Local Songs "lullabies"*. Bangkok: Songkhla Female Teacher Training College in Coordination with the Asia Foundation in Thailand. (In Thai)
- Phitthaya Butsararak. (1999). *An Adaptation of Southern Thai Classical Literature in the "But Book" Entitled Prarot Nirat, the Version of Mueang Songkhla, Songkhla*. Songkhla: Thaksin University. (In Thai)

- _____. (2005). “Suwannahong Poetry, the Version of Luang Phuttharatsakda, Phatthalung”. In *A Collection of Selected Southern Thai Classical Literatures, No.11*. p.35. Bangkok: The Thailand Research Fund (TRF) Suratthani Rajabhat University. (In Thai)
- _____. (2010). *The Dramatic Arts Originated in the Areas along the Songkhla Lake Basin: Changes and Relations with Society and Culture of Shadow Puppet and Nora*. Bangkok: The Thailand Research Fund. (In Thai)
- Phitthaya Butsararat and Prapon Rueang-narong. (2005). *Proverbs for Teaching Women, Poetry, the Version of Mr.Thep Bunyaprasat, in A Collection of Selected Southern Thai Classical Literatures, No.12*. p.241. Bangkok: The Thailand Research Fund (TRF) Suratthani Rajabhat University. (In Thai)
- Phonchiwin Maliphan. (2006). *Kinnari: Aesthetics in Arts and Literature*. Bangkok: Siam. (In Thai)
- Prani Wongtet. (1988). “Jataka Literatures and the Lao Phuan’s Worldviews”, In *Phuenthin Phuenthan: A New Dimension of Folklores and Common Ways of life of “Phuenban Phuenmueang”*. Bangkok: Silpawatthanatham. (In Thai)
- _____. (2001). *Gender and Culture* (2nd ed.). Bangkok: Rueankaew Kanphim. (In Thai)
- _____. (2006). *Gender in Suvarnabhumi (Southeast Asia)*. Bangkok: Rueankaew Kanphim. (In Thai)
- Ramos, Maximo D. (1971). *Creatures of Philippine Lower Mythology*. Manila: University of the Philippines Press.
- Russell, Bertrand. (1919). *“The Study of Mathematics”, Mysticism and Logic: An Other Essays*. UK: Longman.

- Sa-khon Bunloet. (2005). *"Phimpha Chang Chat, Poetry"*, in *A Collection of Selected Southern Thai Classical Literatures, No. 3*. Bangkok: The Thailand Research Fund (TRF) Suratthani Rajabhat University. (In Thai)
- Seife, Charles. (2000). *Zero: The Biography of a Dangerous Idea*. UK: Penguin.
- Srisak Wanlipodom. (1988). "Introduction: Regarding Local Culture". In *Phuenthin Phuenthan: A New Dimension of Folklores and Common Ways of life of "Phuenban Phuenmueang"*. Bangkok: Silpawatthanatham. (In Thai)
- Strachan, Paul. (1989). *Imperial Pagan: Art and Architecture of Old Burma*. USA: University of Hawaii Press.
- Sunita, Khatnani. (2009). *"The Indian in the Filipino"*. *Philippine Daily Inquirer*. [Online]. Retrieved form <http://globalnation.inquirer.net/cebudailynews/opinion/view/20091011-229561/The-Indian-in-the-Filipino>. [2017, October 17].
- Suphawadi Phetkat. (2017, January - June). "Dimensions of Femininity and Social Dynamics in Krisana Sorn Nong, Poetry, the Version of Phetburi", *Hatyai Academic Journal*. 15(1), 91 - 107. (In Thai)
- Suthiwong Phongphaibun. (1969). *Southern Folklore*. Bangkok: Khao-na. (In Thai)
- _____. (2001). *Structures and Dynamics of Southern Culture and Development*. Bangkok: The Thailand Research Fund (TRF). (In Thai)
- _____. (2005). "Prarot Mari, Poetry". In *A Collection of Selected Southern Thai Classical Literatures, No. 8*. pp.143-339. Bangkok: The Thailand Research Fund (TRF) Suratthani Rajabhat University. (In Thai)
- _____. (2006, April-September). "Expressions of Locality in Literatures: the Case of Southern Literature". *Journal of Humanities and Social Sciences, Thaksin University*. 1(1), 1 - 25. (In Thai)

- Taylor, P.A. (2014). Meaning, Expression, and the Interpretation of Literature. *The Journal of Aesthetics and Art Criticism*. 72(4), P.379 – 391.
- Thotsaphon Sipum. (2014). “The use of Frame Story Technique in Jataka Literatures”, *Humanities Journal, Kasetsart University*. 21(1), 59 – 89. (In Thai)
- _____. (2005). “Woraphin Literature”. In *A Collection of Selected Sothern Thai Classical Literatures, No. 10*. p. 389. Bangkok: The Thailand Research Fund (TRF) Suratthani Rajabhat University. (In Thai)
- Ubonsi Atthaphan. (2011). *An Adaptation of Southern Thai Classical Literature in the “But Book” Entitled Bingyamatthong*. Songkhla: The Institute for Southern Thai Studies, Thaksin University. (In Thai)
- Ubonsi Atthaphan and Kasem Kha-napkaew. (2005). “Phong-krok Literature”. In *A Collection of Selected Southern Thai Classical Literatures, No. 6*. Bangkok: The Thailand Research Fund (TRF) Suratthani Rajabhat University. (In Thai)
- Udom Nuthong. (1981). *Southern Commendation Literatures and Morale Poems*. Songkhla: Songkhla Phanit Publication. (In Thai)
- _____. (1993). *Nora*. Songkhla: Srinakharinwirot University, Southern Campus. (In Thai)
- Wararat Mahamontri. (2014, July - December). “Proverbs and Idioms: Reflections of Thais’ Worldviews towards Women”. *Mekong-Salween Civilization Studies Journal*. 5(2), 9-58. (In Thai)
- Wilailak Leksirilak. (2005). “Prasuthon-Manorah, the Version of Culture Center, Phuket Rajabhat University”. In *A Collection of Selected Southern Thai Classical Literatures, No. 13*. p. 260. Bangkok: The Thailand Research Fund (TRF) Suratthani Rajabhat University. (In Thai)

- _____. (2005). "Satra, the Version of Khao-rupchang Subdistrcit". In *A Collection of Selected Southern Thai Classical Literatures, No. 2*. pp. 245, 251 - 252. Bangkok: The Thailand Research Fund (TRF) Suratthani Rajabhat University. (In Thai)
- William Keith Chambers Guthrie. (1978). *A history of Greek philosophy, Volume 1: The Earlier Presocratics and the Pythagoreans*. UK: Cambridge University Press.
- Yu, Douglas; Shepard, Glenn. (1998). *Is Beauty in the Eye of the Beholder?*. *Nature*. 396(6709), Nov 26: 321- 2. 10.1038/24512. New York: Nature publication.

Interviews

- PhraPisanprachamas (Interviewee) Pornpan Khemakunasai (Interviewer). at Baan Tha Pru, Chontharasingha Temple Moo 3, sub – district Jehe, Tak Bai District, Narathiwat Province. On 20th March 2017.
- Ploy Tumkeaw (Interviewee) Pornpan Khemakunasai (Interviewer). at 72, Moo 1, sub – district Reag Ha, Khuan Kanun District, Phattalung Province. On 15th February 2017.
- Wanchai Songmeangsuk (Interviewee) Pornpan Khemakunasai (Interviewer). at Suan Toon, 80/52, Soi Manora Moo 5, Meaung District, Songkla Province. On 26th January 2017.